

Dlhý úvod druhej časti prednášajú dychy. Trojdielna forma časti je vzrušená len v strednom úseku. Husľový hlas stavia melodickú líniu, plnú vrúceho citu a spevnosti.

V záverečnom ronde cítime ohlas hudby Uhorských tancov. Zrejme si tu Brahms spomenul na svojho maďarského priateľa, ktorému je koncert venovaný. Téma je pružná, a svojim temperamentom nesie sa živými poskokmi. Témy Uhorských tancov sú tu štylizované v idealizovaných útvaroch. Sólový hlas opletá girlandami a reťazami melodických figúr, hlavnú, stavebnú líniu. Z celej časti preniká radostný a živý element hudby.

Budúci koncert Slovenskej filharmónie bude v piatok
dňa 16. februára 1951.

Diriguje: Dr. L. RAJTER

Sólisti: VL. BRUNNER a F. SCHMID

Prosíme návštevníkov našich koncertov, aby miesta zaujali do
20. hodiny. Koncerty sa začínajú o 20. hodine.

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

XIV. KONCERT

BRATISLAVA, DŇA 9. FEBRUÁRA 1951

PROGRAM

1. **A. Dvořák:** Karneval, predohra, dielo 92
2. **J. Brahms:** Koncert pre husle a orchester D-dur, dielo 77

Allegro non troppo — Adagio — Allegro giocoso,
ma non troppo vivace

Prestávka

3. **W. A. Mozart:** Symfonia C-dur (Jupiterská) Köchlov soznam č. 551

Allegro vivace — Andante cantabile — Menuetto —
Finale

Dirigent: Dr. LUDOVÍT RAJTER

Sólista: TIBOR GAŠPAREK, husle

Dvořák: Karneval

Predohra je druhou časťou cyklu troch predohier s názvom »Príroda, Život, Láska«. Jednotlivým predohram dal Dvořák pomenovanie »V prírode«, »Karneval«, »Othello«. Predohrami chcel podať hudobný obraz troch najmohutnejších dojmov, ktorým človek podlieha: dojmu človeka obklopeného tichou prírodou, dojmu človeka zachváteného vírom radostného života, konečne dojmu spôsobeného silou vášne lásky s jej vrúcnosťou i žiarlivosťou. Programovosť »Karnevalu« je jasná. Orchester žiari radostnými farbami, trúbky dominujú lesklým tónom. Dvořák jedinečným spôsobom vystihol zvukove i kompozične radostnú náladu.

Brahms: Koncert pre husle a orchester

Romantický husľový koncert vyvrcholil u Spohra. Klavírny koncert u Schumanna, rozbil ho Liszt. Brahms mal priamy vzťah ku klavíru, ktorý ovládal výtečne. Jedine dôverné priateľstvo s istým huslistom doviedlo Brahmsa k myšlienke komponovať husľový koncert. Keď ho komponoval, mal na mysli len hudobnú skladbu, bez úmyslu vyzdvihnúť technické možnosti husieľ. Novou koncepciou rozbil stereotypnú epigonskú romantickú formu husľového koncertu. Klaviristovi Brahmsovi vyšiel tak koncert »nehusľový« v slohu, ktorý nijako nebolo možné nazvať »koncertom«. Vecne, správne povedané je to symfonia s obligátnym sólovým hlasom. Huslisti sa zpočiatku nijako nemohli smieriť s jeho znením. No obsah diela prekonal všetky predsudky.

Prvá, hlavná téma začína temným zvukom sláčikov a fagotov. Rozvíja sa, prepracováva a až po dlhšom čase ozvú sa sólové husle s dlhými pasážami. Pasáže vyúsťia do vlastnej témy, kde husľový hlas vo vysokej, trbliacej sa polohe nesie sa nad komorne znejúcim orchestrom ako dominantná farba. Až po dlhšom odstupe ozve sa aj vedľajšia téma, ktorú po krátkej prestávke vystrieda rytmická figúra. Táto figúra pozdejšie prejde i do orchestra. Dlhé prevedenie prináša dôkazy živej, zvukovej predstavivosti autora. Koncertantný hlas nemá tu zvláštno virtuózneho lesku, je skôr tlmočníkom obsahu, no veľmi náročným.